

МҰНАЙ ӨНЕР КӘСІБІ

**Мұнай өңдеу
және өнімдерін
тұтыну**

**Халық
саудасы**

Ежелгі заманнан бері адамдар мұнай мен газға ерекше назар аударып жүрді. Әр түрлі континенттерінің халықтары мұнайды, асфальтты, битумды медицинада, құрылыста, жанармай ретінде, жарық және соғыс мақсатында қолданды.

МҰНАЙ ӨНЕРКӘСІБІ– МҰНАЙ ӨНЕРКӘСІБІ ОТЫН ӨНЕРКӘСІБІНДЕГІ ЖЕТЕКШІ РӨЛДІ АТҚАРАДЫ. СОНЫМЕН БІРГЕ НЕГІЗГІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ ШИКІЗАТ КӨЗІ БОЛЫП ЕСЕПТЕЛІНЕДІ. МҰНАЙДЫ ӨҢДЕМЕЙ ҚОЛДАНА АЛМАЙДЫ.

ОДАН 300 ТҮРЛІ ӨНІМ АЛАДЫ: ЕҢ, ҚАЖЕТТІ ӨНІМДЕРІНІҢ БІРІ МАШИНАЛАРҒА АРНАЛҒАН ОТЫН (БЕНЗИН, КЕРОСИН) ЖӘНЕ ХИМИЯ ӨНЕРКӘСІБІНДЕГІ ШИКІЗАТТАР.

1960 ЖЫЛДАРДЫҢ ОРТАСЫНДА ОСЫ АЙМАҚТАҒЫ МАҢҒЫСТАУ АЛАБЫ АШЫЛДЫ.

ОНДАҒЫ ӨЗЕН ЖӘНЕ ЖЕТІБАЙ, ҚАРАЖАНБАС, ҚАЛАМҚАС, СОЛТҮСТІК БОЗАҒЫ, КЕҢҚИЯҚ, ЖАҢАЖОЛ, Т.Б. КЕН ОРЫНДАРЫНДАҒЫ МҰНАЙҒА БАРЛАУ ЖАСАЛДЫ.

КЕЙІНІРЕК АЛЫП ҚАРАШЫҒАНАК, ТЕҢІЗ МҰНАЙ КЕН ОРЫНДАРЫ АШЫЛДЫ.

1980 ЖЫЛДАРДЫҢ БАСЫНДА РЕСПУБЛИКАМЫЗДА ҮШІНШІ АЛАП : ОҢТУСТІК ТОРҒАЙ ІРІ КЕН ОРНЫ ҚҰМКӨЛ ПАЙДА БОЛДЫ.

1990 ЖЫЛДАРДЫҢ БАСЫНДА ЕҢ ҮЛКЕН МҰНАЙ КЕН ОРНЫ ҚАШАҒАНДЫ АШТЫ.

МҰНАЙ ҚОРЫ ЖАҒЫНАН (4,8 МЛРД Т) ҚАШАҒАН ДҮНИЕ ЖҮЗІНДЕ БЕСІНШІ ОРЫНДА.

ҚАЗАҚСТАННАН ТҮРЛІ МАРКАДАҒЫ МҰНАЙ ӨНДІРІЛЕДІ.

МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫ ІРІ КОМПАНИЯЛАР ӨНДІРУДЕ:

«ШЕВРОН-ТЕКСАКО» (ТЕҢІЗ)

КОБ КОНСОРЦИУМЫ (ҚАРАШЫҒАНАК)

Қазіргі заманда техникалық прогресс өндірістің бүкіл салаларында мұнай мен газ қолдануымен байланысты. Мұнай - өндірістің, көліктің, ауыл шаруашылықтың барлық түрлері дамуы үшін қажет.

Мұнай мен газ – химиялық өнеркәсіп үшін өте жақсы шикізат болып табылады. Мұнай мен газдан пластмасс, синтетикалық тоқыма жіптер, тыңайтқыштар, синтетикалық каучук, спирттер, дәрі-дәрмектер, т.б. жасайды. Басқа жанар заттармен салыстырғанда мұнай мен газ жоғары жылушығарғыштық қасиетемен және өндірудің төмен өзіндік құнымен мемлекеттің энергетикалық балансында бұл түрлердің қолданылу мөлшерінің көбеюіне әсер етеді.

1877 Ж. МҰНАЙ ӨНЕРКӘСІБІНІҢ ЖАҢА ҒАНА ДАМЫП КЕЛЕ ЖАТҚАН КЕЗІНДЕ Д.МЕНДЕЛЕЕВ БЫЛАЙ ЖАЗДЫ: «КӨЗ АЛДЫҢЫЗҒА ҚҰМ (ПЕСЧАНИК) ҚАБАТЫН ЕЛЕСТЕТЕЙІК. ОЛ ГУБКА ТӘРІЗДЕС, МҰНАЙМЕН СІҢІРІЛГЕН. БҰЛ ГУБКА ӨТКІЗБЕЙТІН ҚАБЫРҒАЛАРМЕН ҚОРШАЛҒАН ДЕП ОЙЛАЙЫҚ ЖӘНЕ БҰЛ ЖАБЫҚ КЕҢІСТІКТЕ ОЙПАТТАР МЕН ОЙЫСТАР БАР ДЕЙІК ... ГАЗ БҰНДАЙ КЕҢІСТІКТІҢ ЖОҒАРҒЫ ЖАҒЫНДА, АЛ МҰНАЙ АСТЫҢҒЫ ЖАҚТАРДА ШОҒЫРЛАНҒАН».

XIX ҒАСЫРДЫҢ ОРТАСЫНДА ОРЫС ҒАЛЫМДАРЫ Г. АБИХ, А.М. КОНШИН, Г.Д. РОМАНОВСКИЙ АНТИКЛИНАЛЬДЫ ҚҰРЫЛЫСТАРДАҒЫ МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫҢ ЖИНАЛҒАНЫ ТУРАЛЫ ЖАЗҒАН.

Мұнай геологиясы ғылымының дамуында академик И.М. Губкиннің әрекеті ерекше мәнге ие. «Мұнай туралы білім» («Учение о нефти» (1932г.)) деген еңбегінде ол мұнай жинақталуының қалыптасу заңдылықтары және пайда болу шарттары туралы негіздер айтылды.

И.М. Губкин Кубаньның қайнауындағы мұнай жинақталуының шарттарын мұқиятты зерттеу нәтижесінде геологиялық әдебиетке тұңғыш болып литологиялық жатыстар деген түсінікті еңгізді, мұнайдың жинақталуы тек қана антиклинальды құрылыстарда ғана болмайды, сонымен қатар нашар өткізетін породалармен шектелген саға тәріздес ойыстарда жинақталатын құм линзаларында пайда бола алатындығын тапты.

КЕН ОРЫНДАРЫНЫҢ ОРНАЛАСУ
АЙМАҚТЫҚ ЗАҢДЫЛЫҚТАРЫНЫҢ
БІЛУ МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫҢ ПАЙДА
БОЛУЫМЕН МИГРАЦИЯ ТУРАЛЫ
ЗЕРТТЕУЛЕРСІЗ МҮМКІН ЕМЕС.
СОВЕТ ОДАҒЫНДА БҰЛ
ПРОБЛЕМАҒА ҮЛКЕН НАЗАР
АУДАРҒАН. 1958 ЖӘНЕ 1968 Ж.Ж.
МОСКВА ҚАЛАСЫНДА МҰНАЙ МЕН
ГАЗДЫҢ ПАЙДА БОЛУЫМЕН КЕН
ОРЫНДАРДЫҢ ҚАЛЫПТАСУ
ШАРТТАРЫНА АРНАЛҒАН

Қазір біздің мемлекет дүниежүзінде мұнай мен газ қоры бойынша бірінші орын, өндіру бойынша екінші орын алды.

Мұнай мен газ кен орындары мәңгі мұзды зоналарында, полярлық шеңбердің ар жағында (Новопортовское, Арктическое) және қиыр оңтүстік – Кушка поселогы маңында (Карачопское, Ислимское), батыс Беллорусия, Прибалтика, шығыстағы Сахалин аралында бар екені белгілі. Шығыс және Батыс Сібір, Орталық Азия және Қазақстан, Татарстан және Башкирия, Предкавказье және Предкарпатье, Коми АССР және Украина мұнай мен газға бай.

Табылған мұнай мен газ ресурстарына анализ нәтижесі газ қорының 74% жас платформалар шектерінде Батыс Сібір, Предкавказье және Орта Азия Шоғырланғанды көрсетеді. Альпийлик қыртыстар мен тау аралық ойыстарға байланысты мұнай-газ провинцияларында мұнайдың газға қарағанда қорпарынын үлесі басым болады

Жалпы мемлекеттегі мұнай мен газдың өндірісінің 110 жылдық кезеңі кезінде мемлекеттің жер қойнауынан 3,7 млрд. тонна мұнай өндірілді. Егер мұнайдың бірінші миллиард 90 жыл ішінде өндірілсе, соңғы 5 жыл ішінде (1966-1970 ж.ж) жалпы өндіріс 1,5 млрд. тоннаны құрады

Мұнай мен газ өнеркәсібінің дамуындағы орасан зор міндеттерді жүзеге асыру үшін жаңа мұнай газы бар аймақтар, райондар және кен орындардың ашылуы қажет. Ал ол үшін мемлекет қойнауының және мұнай мен газдың аудан және кескіндегі мұнайлы облыстар мен провинцияларда сақталу және қалыптасу шарттарына терең

Мұнай өндіруді қарқындыландыру әдістері - мұнай өндірудің өсімділігін арттыру мақсатында жүргізілетін шаралар. Бұлар төмендегі іс-қарекеттер нәтижесінде жүзеге асады: а) Мұнайды динамикалық тұрғыдан ығыстырып шығару ("поршендік әсер" жасақтау); ә) қойнауқаттық флюидтің физикалық-химиялық қасиеттеріне әсер ету; б) қойнауқаттың физикалық қасиеттеріне әсер ету. Мұнайды ығыстырып шығару қойнауқатқа су айдау (қойнауқатты сумен тоғыту) арқылы жүзеге асырылады ("Мұнайлы қойнауқатты сумен тоғыту" мақаласын қараңыз). Мұнайды ығыстырып шығару кейде қойнауқатқа газ айдау арқылы да жүзеге асырылады (табиғи газды немесе ауаны). Қойнауқаттың өтімділігі жоғары болған жағдайда және оның еңістену бұрышы 10° -тан жоғары болғанда газ қойнауқаттың көтерілген бөлігіне айдалса, жынауыштың өтімділігі нашар және еңістену бұрышы 10° -тан төмен болған жағдайда газ қойнауқаттың бүкіл ауданына айдалатын болады. бұл әрекеттер нәтижесінде

ҚОЙНАУҚАТТЫҚ ЖАҒДАЙДАҒЫ МҰНАЙҒА ӘСЕР ЕТУ ОНЫҢ ТҮТҚЫРЛЫҒЫ МЕН БЕТКЕЙЛІК ТАРТЫЛЫСЫН АЗАЙТУҒА, ФАЗАЛЫҚ ӨТІМДІЛІГІН ӨСІРУГЕ БАҒЫТТАЛАДЫ. БҰЛ ҮШІН ҚОЙНАУҚАТҚА БЕТКЕЙЛІК БЕЛСЕНДІЛІГІ КҮШТІ ЗАТТАР, ЯҒНИ КАРБОНДАЛҒАН СУ НЕМЕСЕ КӨМІРҚЫШҚЫЛ, ЖОҒАРЫ ҚЫСЫМДАҒЫ ҚҰРҒАҚ ЖӘНЕ МЕТАНДЫ ГАЗ, ҚОҢДЫ ЖӘНЕ СҮЙЫТЫЛҒАН ГАЗ (БҰЛ МҰНАЙДЫҢ ГАЗ ӘСЕРІНЕН ЕРУІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕДІ), МИЦЕЛЛЯРЛЫҚ ЕРІТІНДІЛЕР (МҰНАЙЛЫҚ СУЛЬФОНАТ, ПОЛИМЕРЛЕР), ОРГАНИКАЛЫҚ ЕРІТКІШТЕР (АУЫР СПИРТТЕР, ГАЗДЫ БЕНЗИН) Т.Б. АЙДАЛАДЫ. БҰЛ ӘРЕКЕТТЕР НӘТИЖЕСІНДЕ МҰНАЙ ӨНДІРУ КӨРСЕТКІШІ 50-70 %-ҒА ДЕЙІН ӨСЕДІ. ҚОЙНАУҚАТҚА БУ ЖӘНЕ ЫСТЫҚ СУ АЙДАУ МҰНАЙ ӨНІМДІЛІГІН 15-25 %-ҒА АРТТЫРАДЫ. СОЛ СИЯҚТЫ, ҚОЙНАУҚАТ ӨҢІРІНДЕ ЖАНУ КӨЗДЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ӘДІСІ ДЕ ҚОЛДАНЫЛАДЫ, МҰНЫҢ НӘТИЖЕСІНДЕ, ПАЙДА БОЛҒАН ГАЗДЫҢ, БУДЫҢ Т.Б. КӨЛЕМІ КҮРТ ӨСУГЕ БАЙЛАНЫСТЫ, МҰНАЙДЫ ЫҒЫСТЫРЫП ШЫҒАРУ МҰМКІНДІГІ ТІПТІ 75-90 %-ҒА ШЕЙІН ӨСУІ ЫҚТИМАЛ.

ҚОЙНАУҚАТТЫҚ СУДЫҢ ФИЗИКАЛЫҚ-ХИМИЯЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІНЕ ӘР ТҮРЛІ ҚОЮЛАТҚЫШТАРМЕН (СҮЙЫҚШЫНЫ, ШАЙЫРЛАР, ПОЛИАКРИАМИДТЕР Т.Б.), СУЛЫ-ГАЗДЫ ҚОСПАЛАРМЕН ЖӘНЕ КӨБІКТЕРМЕН ӘСЕР ЕТУ МҰНАЙДЫҢ СУМЕН ЫҒЫСТЫРЫЛЫП ШЫҒАРЫЛУ ПРОЦЕСІН ТУРАҚТАНДЫРА АЛАДЫ ЖӘНЕ МҰНАЙМЕН

Барлық қорлардың 73% және барлық өндірілген өнім көлемінің 68% ӨМГ-нің үлесіне тиеді. 2000-2005 жылдары қарқынды өсуден кейін қазіргі уақытта ӨМГ және ЕМГ-нің негізгі кеніштерінде тұрақты деңгейге мұнай өндіріліп келеді. Өндіру мен шығындарды оңтайландыру бағдарламасы жүзеге асырылып жатыр. Мұнай беруді арттыру технологиясы қолданылады. Компания қызметінің басымдықты бағыттарының бірі – барынша ұтымдылық пен шығыстарды қысқартудың есебінен тиімділікті арттыру. Бұған Компанияның бейіндік емес және қосалқы активтерін сатудың, озық технологияларды енгізудің және халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес келудің нәтижесінде қол жеткізілетін болады.

МҰНАЙ ӨНДІРУДІҢ АРТУЫ

ҚМГ БӨ ҚАЗАҚСТАННЫҢ БАТЫСЫНДА 41 КЕН ОРНЫН ИГЕРЕДІ (2007-2010 ЖЫЛДАРЫ САТЫП АЛЫНҒАНДАРДЫ ЕСЕПКЕ АЛМАҒАНДА). КОМПАНИЯНЫҢ МАҢЫЗДЫ МІНДЕТТЕРІНІҢ БІРІ МҰНАЙ ӨНДІРУДІҢ НЕҒҰРЛЫМ ТИІМДІ ӘДІСТЕРІ МЕН ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП НЕГІЗГІ КЕН ОРЫНДАРЫНДА ӨНДІРІС ДЕҢГЕЙІН ҰСТАП ТҰРУ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

1990-ШЫ ЖЫЛДАРДЫҢ БАС КЕЗІ МЕН ОРТАСЫНДАҒЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ҚАРЖЫЛАНДЫРУДЫҢ ЖЕТКІЛІКСІЗДІГІ ҚМГ БӨ КЕН ОРЫНДАРЫНДА ӨНДІРУ КӨЛЕМДЕРІНІҢ ЕДӘУІР БӘСЕҢДЕУІНЕ ӘКЕП СОҚТЫРДЫ. АЛАЙДА, 90-ШЫ ЖЫЛДАРДЫҢ СОҢЫНА ҚАРАЙ КОМПАНИЯ БАСТАПҚЫДА ӨНДІРІСТІҢ ҚҰЛДЫРАУЫН ТОҚТАТТЫ, АЛ ОДАН КЕЙІН ӨНДІРУДІҢ АЙТАРЛЫҚТАЙ ӨСУІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТТІ. 1998-2006 ЖЫЛДАР АРАЛЫҒЫНДА МҰНАЙ ӨНДІРУ КӨЛЕМІ 80%-ҒА АРТТЫ. МҰНАЙ ӨНДІРУДІҢ АРТУЫ ЖАҢА ҰҢҒЫМАЛАРДЫ БҰРҒЫЛАУМЕН, ТҰРЫП ҚАЛҒАН ҰҢҒЫМАЛАРДЫ ІСКЕ ҚОСУМЕН ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ӨНІМДІЛІГІН АРТТЫРУМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТІЛДІ. ЖҮРГІЗІЛГЕН ҰҢҒЫМАЛАРДЫ ЖӨНДЕУ ЖӘНЕ ҚАБАТТАРДЫ СУМЕН СӨГУ СІЯҚТЫ ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ

Мұнай мен газдың аралас қоспасы кеніштегі қайта өңдеу кешендерінің біріне түсіп, газ бен мұнай ағымдарына бөліну процесстерін өтеді. Мұнай бен газды бөлу (сепарациялау) қос сұйықты салқындату және гравитациялық тәсіл арқылы жүзеге асырылады.

Кейбір ұңғымалардың өнімі сондай-ақ сынақ сепараторына жіберіледі. Осындай үнемі бақылау мұнайгаз ұңғымаларының өндірістік көрсеткіштерін өлшеу үшін және жұмыс қысымын анықтау үшін қажет. Осындай өлшемдер инженерлерге кеніштегі өндіру көлемін жақсартуға мүмкіндік береді.

Барлық қайта өңдеу кешендеріне өндірістік процесстерді басқаратын қазіргі заманғы жүйе орнатылған, ол операторларға жұмыс қондырғыларын қадағалауға, ҚӨҚ-ның басқа кешендерімен ақпарат алмасып отыруға, газдың таза ауаға кетуін және өрт бола қалған жағдайда бірден анықтау жүйелер жұмысы кіретін барлық процесстерді басқаруға мүмкіндік береді. Онда қандайма болмасын жағдайда тиімді іс-қимыл жасай алатын, апаттарды жоя алатын қызметкерлер және өрт

A bouquet of vibrant red roses is the central focus, tied with gold ribbons. The roses are set against a light blue background and are framed by a decorative border of gold and brown leaves. The text is overlaid on the bouquet.

Назарларыңызға

Рахмет

Биләгәгә